

DIUMENGE, 17 FEBRER 2019

CULTURA

Ramon Mas retrata el jovent dels noranta a la novel·la 'Estigmes'

“Als pobles els nanos es droguen més”

MAGÍ CAMPS
Barcelona

Ramon Mas (Sant Julià de Vilatorrada, 1982) sempre ha escrit, i ara, a més a més, publica. Publica els llibres dels altres amb l'editorial Males Herbes -amb el seu soci Ricard Planas- i publica amb Edicions de 1984 el seu últim llibre, *Estigmes*. Es declara fan de l'editorial de Josep Cots i confessa que hi va enviar els primers textos de jovent i que no els hi van publicar, “i això al Cots no l'hi he dit mai”.

A *Estigmes* “m'interessava fer un retrat de l'adolescència de finals dels anys noranta i, com que soc molt dispers, em sortien moltes històries que se n'anaven del tronc”, explica. Aquest material el va fer servir per construir el llibre anterior, *Afores*, “set contes entrelaçats que són una mica aquest univers”. Aquí va quedar fixat el paisatge del poble de Puigsech, “una recreació de Sant Julià”. *Estigmes* és una novel·la que li ha costat molt d'escriure: “Hi ha moltes escenes viscudes, tots els personatges tenen alguna cosa de mi”.

La follia recorre la novel·la: “De vegades pot ser un element sobrenatural i de vegades és pura bogeria”, per fer el retrat d'aquesta adolescència, que també és la seva, “no sé si traumàtica, però sí una adolescència medicada”. “Quan algú trencava amb la parella o tenia l'angoixa pròpia de l'edat, l'enviaven al psiquiatre i ho solucionaven amb antidepressius i ansiolítics”, explica Mas. “Era una cosa molt nova, aquí, que als Estats Units ja es feia als anys vuitanta”.

I encabat hi ha les drogues prohibides, esclar, força presents al llibre. “Als pobles petits, tinc la sensació, i és contrastada amb molta gent, que els

XAVIER CERVERA

Ramon Mas viu per la literatura: la seva i la dels altres

nanos es droguen molt més, per falta d'opcions d'oci. No és que tinguin problemes; es droguen per divertir-se, i als noranta encara no hi havia internet”, reflexiona. “A més, tot s'avança: els de tretze anys van a la matei-

“Quan un adolescent tenia l'angoixa pròpia de l'edat, l'enviaven al psiquiatre i el medicaven”

xa plaça on van els de divuit”.

El títol marca tres estigmes: “L'estigma social, d'algú que s'ha volgut suïcidar, els estigmes físics, els talls que pateix el protagonista, i l'estigma familiar”; el pare que va morir en un accident i que al poble consideren que estava boig. “No tenim

mai un judici directe del pare mort; el que n'explica la gent permet fer aquest personatge, que és molt polièdric; potser si que està molt a prop de la bogeria, però també és un geni”, diu l'autor. “M'agrada jugar amb aquesta ambigüitat i crear aquest geni boig”.

El poble també és un personatge: “Hi passen coses que no tothom pot percebre, sobrenaturals, i això em permet fabular, com ara que el poble és la crosta de l'infern mental que hi ha sota, i de tant en tant se n'escapen coses”.

L'única noia de la colla és la que pensa en el seu futur, “i és l'única que se'n surt; troba en la música una manera d'expressar-se i fugir d'aquest camí autodestructiu dels altres; de fet és el personatge amb qui més m'identifico”, reconeix l'escriptor: “Necessitava un personatge femení potent”.

Cançons cíncies rellunyan què

cuts eren artonomàs quedar res. una arma tà en tens norales Devasta

Antonio d'avui ocupery panya, Felipria 1605 i va per elimina vastava l'ecopaniola ven n'aprofitave anglesos... nya: per allà

Davant a (“Osorio, de l'illa. La c

Aquesta coses, quan el fiscal del “devastats” festants cor setembre d quedar real

De tant e paraula pública arma: tu

i com algun exemple, q d'aquellsfe ficació de la

O quan el les *fellonies* (com veieu per semblar que van a ca

Llavors... Possibleme que el term ral, en un ju qualsevolq Aquells cot

Devastac d'Haití: l'hu terratrèmol